

Odder

Loppebazar i Pakhuset

ODDER: Private sælger ud af deres tøj, ting og sager ved en »loppebazar« i pakhuset lørdag 29. november kl. 9-14,30. Der vil være børne- og dametøj, legetøj, lamper, porcelæn, vintertøj og meget mere.

Der bliver sgutte råd te'en ny

Pungen bliver i lommen. Landmændene vil nøjes med at kigge i stedet for at købe til dette års Agromek. Efter et par fede år er dansk landbrug nemlig på vej ind i en ny økonomisk krise.

Af Jesper Bech Pedersen
jbpe@berlingskemedia.dk

MIDTJYLLAND: I dag åbner Europas største landbrugs-

messe, Agromek, staldørene i Messecenter Herning.

Tusindvis af landmænd ventes at besøge messen for at se det nyeste inden for ma-

skiner, farestier og jordbrugs-teknikker.

Det koster ingenting at kigge og heldigvis for det. Det er nemlig de færreste, der har råd til at købe noget med hjem.

»Vi har set en ret voldsom nedgang i indtjeningen i her i 2014, og når stormen raser, så er det netop på investeringerne, man først vælger at skru ned, når man skal redde sin økonomi. Så det er nok ikke lige i denne omgang, at man-

ge går ud og køber stort ind,« siger Klaus Kaiser, der er erhvervsøkonomisk chef i Videncenter for Landbrug.

Mange storme på én gang

Dansk landbrug har været gennem en rutschebanetur de seneste år: Da finanskrisen ramte i 2008/09 faldt priserne på stort set alle landbrugsvarer til et ekstremt lavt niveau og dermed faldt landmændenes indtjening også.

Fra lavpunktet i 2010 gik

det imidlertid næsten lige så stærkt den anden vej, og især i 2012 og 2013 har priserne og indtjeningen været fremragende.

Nu er det imidlertid vendt igen. Siden starten af 2014 er både mælke- kød og kornpriser styrtstykket.

Det skyldes, at flere storme har ramt landbruget samtidig. Blandt andet russernes boykot af europæiske landbrugsprodukter, lavere efterspørgsel fra Kina, og ophør

af EU's mælkekvoter, som betyder et større udbud af mælk og dermed lavere priser.

»Generelt er efterspørgslen faldet, og det går ud over priserne. Krisen med Rusland er det væsentligste, men i Kina, som også er et kæmpe marked, har man opbygget så store lagre, at man ikke aftager ret meget for tiden,« siger Klaus Kaiser.

Hver femte er i akut krise

Den aktuelle situation gør, at

Unge landmænd tør godt investere trods krisetider

Af Lea Nielsen
odder@stiften.dk

BALLE: Det kræver mod at være ung landmand. Mod til at sætte sig i stor gæld og have en tro på, at man kan få det til at hænge sammen. Succes eller fiasko afhænger i høj grad af faktorer, man ikke selv kan gøre noget ved: vejret, priserne for korn og svin på de internationale markeder, krig og importstop og biologiske sygdomme i besætninger eller afgrøder - og den økonomiske situation i Danmark. Så skal der også en pæn portion held til - foruden at man selvfølgelig skal være dygtig og fremsynet.

Udover en stor portion mod kræver det is i maven, og det har det unge par, Christian Pries Andersen og kæresten Anna Dahl Nissen. 31. december 2011 satte de som 28-årige deres navne på skødet på en svineejendom ved Balle. Her ejer de nu 125 hektar jord og 700 søer, der producerer cirka 22.000 smågrise. De har tre ansatte og fire udlejnings-ejendomme til gården. Prisen ønsker de ikke at snakke om, men det var »et tocifret millionbeløb.«

Det er en stor investering - og når Putin så kort tid efter går i konflikt med Ukraine, ændrer alting sig, men alligevel har de troen på fremtiden og på, at det nok skal lykkes.

Tænker ikke på gælden

De er begge uddannet inden for landbrug: Anna som jordbrugsteknolog og Christian som agrarøkonom. Anna tager sig af svinebesætningen, mens Christian tager sig af regnskab og markdrift.

»Vi tænker ikke over antallet af millioner, vi skylder væk. Vi tænker på, om det ser fornuftigt ud og kan give et afkast, det er vigtigt, at vi kan få

det til at rende rundt. Og det ser pænt ud trods kriser og faldende priser på landbrugsvarer,« siger Anna.

»Ja, det er sindssygt svært at lægge et budget, der rækker ret langt frem, for priserne ændrer sig hurtigt - men vi har den strategi, at vi prøver at sprede aktiviteterne, så vi ikke mister for meget, hvis priserne ændrer sig. Og så prøver vi at være så selvforsynende som muligt, for eksempel ved at producere vores eget svinefoder,« supplerer Christian.

»Men med den krise, der er kommet, siden vi købte gården, har vi ikke den økonomiske frihed, vi regnede med. Der kommer til at gå længere tid. Hvis det ikke havde været for Putin, havde vi haft et rigtig godt år.«

365 dage om året

Som landmandsfamilie er man ikke kun bundet økonomisk. Man er også bundet til arbejdet 365 dage om året.

»Lige da vi købte gården, tænkte jeg meget over, at vi blev meget bundet af den beslutning. Det er en livsstil. Vi kan godt tage lidt fri og komme på nogle korte ferier, og vi har gode medarbejdere, men jeg vil hellere være her og passe det,« siger Anna, der venter parrets første barn.

Selv om de er fælles om at drive gården, har de hver deres opgaver:

»Vi har også venner, der ikke er i landbruget, og vi har også egne interesser. Det er ikke et problem at være sammen om det,« siger de samstemmende.

Det kræver også en vis portion mod at vælge et erhverv, der så ofte får negativ omtale og skæld ud.

»Vi føler mest, det er noget, der foregår i mediernes. Ingen har været kritiske over for os



eller vores måde at drive landbrug på. Vi føler, at vi bliver respekteret for vores arbejde og vores måde at drive landbruget på - ligesom vi også har respekt for og forståelse for, at nogle vælger økologien - det kan bare ikke hænge

sammen her,« siger Christian.

Christian stammer fra en gård sydvest for Odder, og derfor har de maskinfællesskab sammen med hans forældre. Om de også skal overtage den gård på et tidspunkt, er uvist, men de håber, de får mulighed

for det.

»Vi har nok lært af de sidste ti år i landbruget, at det er spild af tid at lægge en langsigtet strategi. Situationen ændrer sig for hurtigt. Vi lærte meget af finanskrisen. Vi prøver hele tiden at mini-

mere risikofaktorerne for at være mindst muligt økonomisk sårbare.«

Det rigtige valg

At købe en gård er at vælge livsstil. De var ikke i tvivl, da de valgte at købe gården i

Landet bag isen

ØRTING: Arkæolog Claus Andreasen, Ørting, fortæller om de eskimoiske indvandring fra Canada til Nordøstgrønland. Det foregår i Ørting-Falling Sognehus onsdag 26. november kl. 19.30 og det er arrangeret af Ørting-Falling Menighedsråd.

Kontakt

Adelgade 115, 8660 Skanderborg
Lea Nielsen 25 45 69 51
Jacob Vestervig 25 44 24 47
Jørgen Bollerup Hansen 25 45 66 96
Email odder@stiften.dk

trawtor

hvert femte landbrug (20,2 procent) ifølge Videncenter for Landbrug nu er i akutte økonomiske vanskeligheder.

Nærmere bestemt er der 2.240 danske landbrug, som er gældssat til op over siloen, og som samtidig har behov for et nyt kapitaltilskud for at holde forretningen gående.

»Selv om 2012 og 2013 har været fornuftige år, så har de ikke kunnet fylde de huller op i egenkapitalen, som blev gravet i kriseårene 2008 og 2009.

Nu kommer så en ny krise, og det rammer nogle landmænd hårdt. Mange er nødt til at gældsætte sig yderligere, hvis de da overhovedet kan få lov til det af banken. Hvis ikke, så snakker vi afvikling,« sammenfatter Klaus Kaiser.

For bare et år siden var det kun hver tiende af landbrugene, der var alvorligt trængt økonomisk, men i løbet af 2014 er den gruppe vokset til hver femte.

Samtidig er der stadig man-



ge landmænd, som fortsat befinder sig i den grønne zone og ikke behøver miste nattesøvn på grund af økonomi-

en. Det er landbrug, som både har forholdsvis lav gæld og penge på kistebunden til tære af. Det gør sig gældende for

Dansk Landbrug er på vej ind i en ny økonomisk krise, og derfor skal udstillerne kæmpe mere end hårdt for at få de besøgende landmænd til at åbne pengepungen, vurderer erhvervsøkonomisk chef i Videncenter for Landbrug, Klaus Kaiser. Arkivfoto fra Agromek 2012

knap halvdelen af alle landbrug, mens de sidste små 30 procent befinder sig et sted midt imellem.

»Man skal lede længe«

Videncenter for Landbrug vurderer, at de økonomiske kvaler vil fortsætte en tid endnu for landmændene.

»Vi regner ikke med, at der kommer en genåbning af det russiske marked i 2015, og derfor siger vores prognoser også, at investeringerne i land-

bruget vil falde med 25 procent næste år,« siger Klaus Kaiser.

Det er landbruget over en bred kam, der befinder sig i en ny krise, og Klaus Kaiser har svært ved at pege på nogen af landbrugets delbrancher, hvor det går godt.

»Det skal man lede længe efter: Minkbranchen har det nogenlunde. Her løber det rundt. Men der er ingen steder, hvor man kan sige juhuu.«

Et bump på vejen

Flere end sidst. Både udstillere og besøgende mærker den aktuelle krise i landbruget, men alligevel er interessen for at deltage intakt.

Af Jesper Bech Pedersen

jope@berlingskemedial.dk

HERNING: 2014 har vist sig som et rigtigt møgar for dansk landbrug. Særligt Ruslands stop for import af europæiske produkter har været medvirkende til, at økonomien er gået i bakgear.

Det har dog i første omgang ikke svækket interessen for Nordeuropas største landbrugsmesse, Agromek.

Med 555 udstillere breder messen sig denne gang over endnu flere kvadratmetre end sidste gang i 2012, hvor der var 542 udstillere.

»Det er rigtigt, at der sker en del ting ude i verden lige nu, som er til ugunst for dansk landbrug, men det ændrer ikke ved, at troen på landbruget i det lange perspektiv stadig er positiv,« mener Allan Pedersen, der er direktør for Agromek.

Flere munde at mætte

Frem mod 2050 vokser klodens befolkning med to mia. flere mennesker.

Fremtiden er som bekendt altid svær at spå om, men

man kan med rimelig sikkerhed antage, at de mennesker vil have noget at spise. Altså bliver der større efterspørgsel på landbrugsprodukter i fremtiden - både fødevarer, men også de maskiner og inventar, der skal til for at fremstille dem.

»Og der er vi rigtig dygtige i Danmark. Den globale middelklasse bliver hele tiden større, og jo bedre levestandarden bliver, jo mere efterspørger man også fødevarer og sikkerhed og fokus på miljø og dyrevelfærd. Der er vi stærke i Danmark, og derfor er den aktuelle krise kun et bump på vejen i det store perspektiv. Jeg er slet ikke i tvivl om, at tingene vil lysne på den lange bane,« siger Allan Pedersen.

Færre direkte salg på messen

Han erkender dog, at den økonomiske situation nu og her er alvorlig for den enkelte landmand.

»Der er ingen tvivl om, at både landbruget og de virksomheder, der udstiller på Agromek, kan mærke det. Hvad det kommer til at betyde for handlen på messen, kan

jeg ikke sige endnu, men det er noget, vi laver målinger på bagefter i spørgeskemaundersøgelser,« fortæller Allan Pedersen.

Uanset om økonomien er i plus eller minus, så går den generelle tendens dog i retning af, at der bliver lukket færre handler på selve messen. Det drejer sig i højere grad om at søge inspiration og sætte en dialog i gang, vurderer Allan Pedersen.

»Der sker ikke nær så mange direkte salg som i gamle dage. Det er landbruget blevet for komplekst til. Folk impulskøber ikke bare lige en traktor. Der bliver da helt sikkert afsluttet handler i løbet af messen, men hvis du går og tænker på at udvide din mælkeproduktion, er Agromek stedet, hvor du kan starte en dialog med leverandørerne af en ny kvægstald. Hvilke løsninger ser de, osv. Så kan det være, man lukker handlen flere måneder senere. Messens store styrke er, at man får mulighed for at igangsætte den dialog.«

Gæsterne kommer fra hele kloden

Af Jesper Bech Pedersen

jope@berlingskemedial.dk

HERNING: Også fra udlandet er der interesse for Agromek. 1200 udenlandske gæster har på forhånd meldt deres ankomst, og flere ventes at dukke op på egen hånd.

Under den seneste Agromek for to år siden var der besøgt af i alt 45.248 gæster, heraf 5.650 fra udlandet.

Mange af de udenlandske gæster er inviteret af Agromeks udstillere, som benytter lejligheden til at invitere kunder, agenter, forhandlere og andre kontakter i håbet om at give eksporten et ekstra løft.

De udenlandske gæster kommer først og fremmest fra lande tæt på Danmark; Norge, Sverige, Finland, Tyskland og Storbritannien samt resten af Europa.

Der er dog også de, der rejser mange tusinde kilometer for at bruge nogle dage i Herning. Der kommer således gæster fra Canada, USA, Sydafrika, Thailand, Japan og Iran.

I alt er der mere end 40 lande på gæstelisten.

Agromek er åben fra tirsdag 25. november til og med fredag 28. november kl. 9-17.

Onsdag er der aftenåbent til kl. 20.



Anna Dahl Nissen og Christian Pries Andersen mødte hinanden på landbrugsskole, og de er nu par både som kæresten og gårdejere. De har maskinfællesskab med Christians forældre, der har en gård sydvest for Odder. Foto: Lea Nielsen

Balle, og de fik opbakning fra banken. Her har uddannelsen som agrarøkonom været en stor fordel.

»Til hverdag tænker vi ikke over hvor meget, vi skylder. Vi har en tro på, at det nok skal gå,« siger Anna.

Hun er ikke ked af de mange arbejdstimer, der er:

»Nej. Når jeg lige inden sengetid hver aften går over i farestalden og kigger til dyrene - så ved jeg, at vi har valgt helt rigtigt.«